ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

№ 42 (6232)
МАРТЫН
1
ЧЕТВЕРГ
1951 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ...no Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Манай ороной арадай ажахы саг үргэлжэ ургажа ажалшадай жаргалта байдал улам һайжаржа байна.

Энэ хадаа ажалшад тухай алдарта большевистскэ партиин, агууехэ Сталинай саг үргэлжын анхарал оролдолгын аша үрэ мүн.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедтэ

Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй ба промышленна товарнуудай гүрэнэй розничо сэнгүүдые шэнээр химдаруулха тухай

...мышленностиин ба хүдөө ажахын хүгжэлтын, ...ай бүтээсын дээшэлэлгын ба продукциин ...үнын химдаралгын талаар 1950 ондо туйлаг...н шэнэ амжалтануудтай дашарамдуулан, Со...з Правительство ба ВКП(б)-гэй Центральна ...тет болбол ниитын хэрэглэлэй товарнуудай ...эй розничо сэнгүүдые шэнээр — тоогооро ...бадхез — химдаруулха ябадал бэелүүлжэ бо... гэжэ тоолобо.

...СР Союзай Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-...Центральна Комитедэй **тогтоохонь:**

1. 1951 оной мартын 1-һээ хойшо эдеэ хоолой ба ...мышленна товарнуудай гүрэнэй розничо сэнгүү...нимэ хэмжээтэйгээр химдаруулха:

ХИЛЭЭМЭН БА ХИЛЭЭМЭНЭЙ-БУЛОЧНА ЗҮЙЛНҮҮД

...ара, шэниисын хилээмэн, булка, ба...ка ба бусад хилээмэнэй-булочна ...нүүд	15 процент
...рожжи	15 процент

ГУРИЛ

...ара, шэниисын, кукурузын ба бусад ...л	15 процент

КРУПА, РИС БА БОБОВО КУЛЬТУРАНУУД

...ара будаа, гречихын крупа, бусад ...нууд, рис, горох ба бусад бобово ...туранууд	15 процент

МАКАРОННО ЗҮЙЛНҮҮД БА ЭДЕЭ ХООЛОЙ КОНЦЕНТРАДУУД

...акаронууд, вермишель, лапша ба ...хоолой концентрадууд	15 процент

ТАРЯАН БА ФУРАЖ

...ра таряан, шэниисэ, овес, ячмень ...бусад янзын таряанууд, отруби, ...ы, комбикормо, үбһэн ба солоомо	15 процент

...ЯХАН БА МЯХАНАЙ ПРОДУКТНУУД

...эрэй, хонинои, гахайн мяха, шу...., колбаса, сосиска, сарделькэ, кот...нүүд, мяханай, мяха-ургамалай ...-бобово консервэнүүд ба мяханай ...д продуктнууд	15 процент

...АГАҺАН БА ЗАГАҺАНАЙ ТОВАРНУУД

...агаһан, сельди, загаһанай консервэ..., хара ба улаан түрьһэнүүд, загаһа... бусад товарнууд	10 процент

...ӨХЭН, СЫР, ҺҮНЭЙ ПРОДУКТНУУД

...алай тоһон	15 процент
...эзэнэй сало, маргарин, сыр, һүн ба ...й продуктнууд, һүнэй консервэнүүд, ...жено ба үндэгэн	10 процент

...ОНДИТЕРСКА БА БАКАЛЕЙНЭ ТОВАРНУУД

...ченье, вафли, кексэ, пирожно, торт, ...нгууд ба гурилаар хэһэн кондитер... бусад зүйлнүүд	10 процент
...й, кофе, сайн, кофейнэ, ба какао-ун...уд	10 процент
...дабһан	21 процент

ХАРА АРХИ, ЛИКЁРНУУД БА КОНЬЯГУУД

...ра архи, ликёрнууд, наливканууд ...астойконууд	10 процент
...оньягууд	10 процент

ТОМАТНА БА ФРУКТОВО ШҮҮҺЭН

...матна ба фруктово шүүһэн ба ...нүүд	10 процент

СОЁООР БУЙЛУУЛҺАН ПРОДУКТНУУД

Соеын сыркинүүд, кефир, соусууд, соеын блина хэхэ гурил ба соеоор буйлуулһан бусад продуктнууд	15 процент

МЫЛЭ БА ПАРФЮМЕРНО-КОСМЕТИЧЕСКЭ ТОВАРНУУД

Өөхэн ба нюурай мылэ	15 процент
Духи, одеколонууд, сюрпризнэ коробконууд ба парфюмерно-косметическэ бусад товарнууд	10 процент

ТАМХИНАЙ ЗҮЙЛНҮҮД

Папиросууд, сигаредүүд, ба тамхинууд	10 процент
Махорко	15 процент

МЕБЕЛЬ

Столнууд, стулнууд, шкафууд, диванууд ба бусад зүйлэй мебель	20 процент
Түмэр кроватьнууд	20 процент

ШААЖАН, ФАЯНСОВА БА ШЭЛ ЗҮЙЛНҮҮД

Шаажан, фаянсова амһарта ба уралан хэһэн зүйлнүүд	20 процент
Сайн стаканууд, шэл ба ажахын бусад амһартанууд, лампын зүйлнүүд ба гэрэлнүүд	10 процент

ЗУРУУЛ, КЕРОСИН БА БЕНЗИН

Зуруул	20 процент
Керосин	22 процент
Бензин	20 процент

РАДИОПРИЁМНИГУУД, ВЕЛОСИПЕДҮҮД, МОТОЦИКЛНУУД БА ЧАСЫНУУД

Радиоприемнигууд ба бусад радиотоварнууд	10 процент
Велосипедүүд, мотоциклнууд ба тэдэнэй запасной частьнууд	10 процент
Гарай, карманай ба бусад часынууд	10 процент

БАРИЛГЫН МАТЕРИАЛНУУД

Шифер ба зөөлэн хушалта	20 процент
Сонхын шэл	20 процент
Хадааһан ба монсогор проволоко	10 процент
Хушалтын ба сортовой түмэр	10 процент
Цемент	10 процент
Няаха зүйлнүүд	10 процент

АЖАХЫН ХЭРЭГЛЭЛЭЙ ТОВАРНУУД

Оёдолой машинанууд ба тэдэнэй запасной частьнууд	10 процент
Мясорубканууд, керосинканууд, керогазууд, примусүүд ба тэдэнэй запасной частьнууд	10 процент
Хутаганууд	10 процент
Сууртанууд	10 процент
Үүдэ ба сонхын хэрэгсэлнүүд	10 процент
Пеэшэнэй шудхамал, плита дээрэ халааха ба духовой утюгууд	10 процент
Һүхэнүүд, хүрзэнүүд, хажуурнууд ба асанууд	10 процент
Мориной тоног хэрэгсэлнүүд	10 процент
Пластмассаар хэһэн хэрэгсэлнүүд	10 процент

2. Ресторануудта, столовонуудта, чайнойнуудта ба ниитын эдеэ хоолой бусад предприятинуудта сэнгүүдые энээнтэй зохилдуулан химдаруулха.

ЛЕНИНГРАД. Кировскэ заводой хүдэлмэришэд нүхэр И. В. Сталиниие РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадаар тон ехэ баяртайгаар һунгаһан байна. Мүнөө тэдэнэр агуу ехэ Сталинайнгаа үзүүлһэн ехэ найдабариие габьяата ажалаараа харюулхын түлөө тэмсэнэ. Тус заводой инструментальна цехын стахановец нүхэр Б. Н. Лукин үдэртөө нормоёо 270 процент дүүргэнэ. Зураг дээрэ: Б. Н. Лукин ажалдаа байна.

(ТАСС-эй фотохронико).

Колхозно посёлогуудые түргэнөөр барилга

НАМАНГАН. Областиин колхозно кишлагуудта ехэ барилга хэгдэжэ байна. Хлопок таригшад өөһэдынгөө поселогуудые аятай һайнаар барихын тулада үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ найма дахин ехэ мүнгэ һомолбо. Олон клубууд, һургуулинууд, болбосон түхэлтэй гэр байранууд баригдана. Хүдөө ажахын хэдэн артельнүүд колхозно городуудые барижа эхилээ.

Томоодхогдоһон түрүү колхозуудай үүсхэлээр барилга дээрэ ажалай индустриальна методүүд хэрэглэгдэнэ. Наманганска районой «Сталинград» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд колхозно городойнгоо барилга эхилхэдээ, мастерскойнуудые түхеэржэ, сонхын рама, үүдэ гэхэ мэтые эртэнһээ бэлэдхэнэ.

Колхозно шэнэ барилга хэхын тула нютагай барилгын материалнуудай база байгуулагдана. Уч-Курганда ба Чустда тус бүридөө жэл соо 3 миллион хирпиисэ гаргажа байха колхоз-хоорондын хирпиисын заводууд эмхидхэгдэбэ. Янчи-Курган ба Наманганда гэрэй орой хэхэ ба известь үйлэдбэрилхэ предприятинууд байгуулагдаа. Зуун колхозуудта хирпиисэ шатааха пеэшэнгүүд түхеэрэгдэжэ байна.

(ТАСС).

Алтайн олон һалбарита колхозууд-миллионернүүд

БАРНАУЛ. Колхозуудые томоодхолго хадаа олон һалбарита хамтын ажахынуудые хүгжөөхэ үргэн ехэ перспективэнүүдые нээгээ. Алтайдахи хүдөө ажахын олон артельнүүд колхозно үйлэдбэриин элдэб һалбаринуудһаа хэдэн миллионно олзо оруулна гэжэ даб дээрэхи бүридхэл харуулба. Смоленскэ районой «Большевик» гэжэ хүдөө ажахын артелиин олзонь 2150 мянган түхэриг болоно. Ороохото культурануудые тарилга, олон жэлэй ногоонуудай үрэһэнүүдые худалдалга, малажал, хирпиисэ үйлэдбэрилгэ хадаа олзо оруулха зүйлнүүдынь болоно. Элтэнэг (конопля) ба махорко тус колхоздо 800 мянган түхэригэй олзо үгөө. Ажалта үдэр бүридэнь хоёр килограмм 300 грамм таряан, 3 түхэриг 50 мүнгэн хүртэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Гринькын хүтэлбэрилдэг, Шипуновска районой Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель хоёр миллион шахуу түхэриг олзо абаба. Энэ колхоз ороохото, огородно ба бахчева культурануудһаа гадна, мүн лён таридаг, нарин ноохото хонидые үсхэбэрилдэг, үрэ жэмэсэй ехэ садтай, өөрын сырьегоор крахмал, варенье, овощной консервэнүүдые, архинуудые бэлэдхэдэг заводтой юм, түһалбариин ондоошье предприятинууд бии.

(ТАСС).

Гүйсэдхэлэй шалгалтые большевистскээр эмхидхэхэ

Мүнөө манай ороной социализмһаа коммунизмда дамжан орожо байхада, большевистскэ парти хадаа өөрынгөө организаци бүхэндэ үндэр эрилтэнүүдые табина. Коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ зорилгонуудые шиидхэхын түлөө партийна организаци бүхэн саг үргэлжэ өөрынгөө хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ, ажалша олониитэтэй холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ, ажахын болон культурна байгуулалтые хүтэлбэрилхэ методээ бүри һайжаруулха зорилготой.

Партийна организацинуудай эмхидхэлэй хүдэлмэри угаа ехэ удхашанартай гэжэ большевистскэ парти хододоо тоолодог байна.

«Партиин генеральна хараа шугамай түлөө һайн резолюцинууд ба декларацинууд имагтал хэрэгэй эхиниинь гээшэ, юуб гэхэдэ, тэдэ хадаа илалта бэшэ, харин илаха гэһэн хүсэл болоно. Зүб хараа шугам үгтэһэнэй һүүлээр, асуудалай зүбөөр шиидхэгдэһэнэй һүүлээр, хэрэгэй амжалтань эмхидхэлэй хүдэлмэриһөө, партиин хараа шугамые бодото дээрэнь бэелүүлхэ тэмсэлые эмхидхэлгэһээ, хүнүүдые зүбөөр шэлэн ололгоһоо, хүтэлбэрилхы органуудай шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые шалгалгаһаа дулдыдаха байна» гэжэ нүхэр Сталин һургана.

Нүхэр Сталинай энэ һургаалые хүтэлбэри болгон, большевистскэ парти болбол партийна директивэнүүдэй гүйсэдхэл шалгаха хэрэгые зүбөөр табихыень бүхы партийна организацинуудһаа хододоо эридэг байна.

Гүйсэдхэлэй шалгалтые зүбөөр эмхидхээд байбал, большевистскэ жаяг заршамгай ба харюусалгатай байхаар кадрнууд хүмүүжүүлэгдэдэг, хүдэлмэридөө бии байгаа алдуу дутуунуудаа элирүүлэн усадхаха арга боломжонууд олгогдодог байна. Гүйсэдхэлые хододоо шалгажа байгаагүй һаа, партийна директивэнүүдые саг болзор соонь дүүргэхэ ябадал хангаха аргагүй.

Манай партийна организацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл дээрэһээ харахада, гүйсэдхэлэй шалгалтые зүбөөр табиһан жэшээнүүд олон бии байна. Олон партийна организацинууд урдахи суглаан дээрэ баталан абаһан шиидхэбэринүүдэйнгээ ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай удаадахи партийна суглаан дээрээ парторганизациингаа секретариин мэдээсэл сонoсодог заншалтай болонхой. Иимэ заншал хадаа партийна организаци доторой жаяг заршам бэхижүүлдэг ба партийна бүхы хүдэлмэриие һайжаруулха ябадалда ехэ туһатай.

Һүүлэй үедэ манай партийна организацинууд, илангаяа колхозуудай парторганизацинууд, ажахын органуудай ажал-ябуулгые хинаха эрхэеэ хэрэг дээрэнь һайнаар бэелүүлдэг боложо байна. Энэнь гүрэнэй түсэбтэ даалгабаринуудые гүйсэд дүүргэхын түлөө тэмсэлые шангадхаха, советскэ гүрэнэй хуулиие сахиха, хүдэлмэриин бүхы алдуу дутагдалнуудые усадхаха зорилготой. Уставаар хараалагдаһан тус уялгаяа партийна организациин һайнаар бэелүүлээд байбал, предприятиин гү, али колхозой ажабайдалда тэрэнэй эмхидхэхы үүргэнь улам дээшэлдэг байна.

Гэбэшье, гүйсэдхэлэй шалгалтын удхашанарые хүсэд тоодоггүй ябадал зарим партийна организацинуудай зүгһөө үзэгдэнэ. Һайн һайн шиидхэбэринүүдые баталан абадаг партийна организацинууд манда үсөөн бэшэ бии. Теэд, тэдэ шиидхэбэринүүдэйнгээ дүүргэлтые шалгаха ябадалда бодото анхаралаа хандуулдаггүй байһан дээрэһээ, тэдэнэрынь дүүргэгдэнгүй үлэшэдэг байха юм. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозой партийна эхин организациие абажа үзэс. Үнгэрһэн жэлэй туршада парторганизациин баталан абаһан хэдэн олон шиидхэбэринүүд хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэнгүй үлэһэн байна гэжэ эндэ һаяхан болоһон тоосоото-һунгуулиин партийна суглаан дээрэ коммунистнууд тон зүб тэмдэглээ. Партийна суглаанууд дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдые эндэ хэншье шалгадаггүй байха юм. Нэгэ зарим асуудалнуудаар шиидхэбэри абаһан байбашье, тэрээнээ дүүргэнгүйгөөр, дахин тус асуудалнуудаараа шиидхэбэри абаха ушарнууд эндэ хэдэ дахин гараһан байна.

Иимэ баримтанууд Мухаршэбэрэй аймагай, мүн бусадшье партийна эхин организацинуудта ба ВКП(б)-гэй айкомойнь хүдэлмэридэ бии байна. Тус айком болбол культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри һайжаруулха тухай хэдэн удаа зүб, дэлгэрэнгы шиидхэбэринүүдые абаһан байха юм. Гэбэшье, тус аймагай хүдөөгэй олонхи клубууд ба уншалгын байшангууд һайнаар заһабарилагдаагүй, түлеэ түлишөөр хангагдаагүй байһаар. Тэдэнэй хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд бии. Тиихэдэ ВКП(б)-гэй Мухаршэбэрэй айком болбол абаһан энэ шиидхэбэреэ бэелүүлхын түлөө тэмсэдэггүй, тэрэнэй ямараар дүүргэгдэжэ байһаниие шалгадаггүй байна.

Гүйсэдхэлые шалгаха ябадалай талаар мүн партиин Ториин айкомдо ехэхэн дутагдалнуудай бии байһаниинь һаяхан болоһон энэ айкомой пленум дээрэ элирүүлэгдээ. ВКП(б)-гэй тус айком хадаа политическэ хүтэлбэрилхы орган байһан туладаа ажахын ба гүрэнэй органуудай ажал-ябуулгые хододоо хинажа байха ёһотой аад, харин тэдэ органуудайнгаа орондонь хүдэлмэрилдэг байгаа.

Партийна хүдэлмэриин энэ шухала хэрэгтэ гараһан дутагдалнуудые ойрын сагта усадхахань тон шухала. Гүйсэдхэлэй шалгалтые партийна организаци бүхэн эрхим һайнаар табиха зэргэтэй.

Партийна организацинуудай хамаг ажал-ябуулгада гүйсэдхэлэй шалгалтые ба хиналтые шангадхалга хадаа партийна бүхы хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлгэдэ, манай Эхэ ороной урда большевистскэ партиин, агуу ехэ Сталинай табиһан ехэнүүд шэнэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ туһалха байна.

Наукын ба түрүү практикын туйлалтануудые колхозно үйлэдбэридэ нэбтэрүүлнэ

Арадай ажахын ехэ удхашанартай, наукын ба түрүү практикын 250 үлүүтэй туйлалтанууд мүнөө жэл колхозно үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Эдэниие хэрэглэлгэ хадаа шэниисын, хлопогой, сахарна свёклын, хартаабхын, овощнуудай, виноградай, үрэ-жэмэсэй ба ондоошье культурануудай ургасые ехээр дээшэлүүлхэ арга олгоно.

Газараа гүнзэгыгөөр хахалалгые түрүү агротехникын ондоо аргануудтай тааруулһан колхозууд тон һайн результадуудые туйлана. Куйбышевска областиин Петровско районой колхозуудта энэ хэмжээ-ябуулгын ашаар шэниисын ургасань 30—35 процентээр дээшэлүүлэгдээ. Газараа 30 сантиметр хүрэтэр гүнзэгыгөөр хахалхатайгаа хамта, органическа ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэдэг Чувашска АССР-эй Вурнарска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоз гектар бүриһөө 30—35 центнер хүрэтэр ургаса абана.

Алдарта свёкловод, Джамбульска областиин «Красная звезда» колхозой звеньевой Дариха Жантохова сахарна свёклын гектар бүриһөө 1892 центнер — рекордно ургаса абаба. Энэнь гушан сантиметр гүнзэгыгөөр хахалагдаһан газар дээрэһээ абтаһан байха юм.

Мүнөө жэлдэ 13 миллионһоо доошо бэшэ гектар хара шоройтой ба каштанова хүрьһэтэй газарые 25—30 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалха гэжэ хараалаанхай. Хара шоройтой бэшэ зоноодо хүрьһэнэй культурна, үрэжэл ехэтэй үе байгуулха ехэ хүдэлмэри хэхээр түлэблэгдэнэ.

(ТАСС).

Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ба ВКП(б)-гэй обкомдо

МОДО БЭЛЭДХЭЛЭЙ СЕЗОННО ТҮСЭБЫЕ „БУРМОНГОЛЛЕС" ТРЕСТЫН ДҮҮРГЭХЭ ЯБАДАЛ ХАНГАХА ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол 1950—1951 оной намар-үбэлэй сезоной модо бэлэдхэлэй түсэбые «Бурмонголлес» трестын дүүргэхэ ябадалда шахардуу байдалай тохёолдоһоние хараадаа абаад, трестын түрүү предприятинуудай—Хандагатайн ба Хандагайн леспромхозуудай хүдэлмэришэдэй үүсхэлые дэмжэн, иигэжэ тогтообо:

Энэ оной мартын 1-һээ апрелиин 1 хүрэтэр модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбые дүүргэхэ ба нүхэр Сталинда бэшэһэн бэшэг соогоо абаһан уялгануудаа гүйсэдхэхын тула стахановска һара соносхохо.

Энэ зорилгоор март һарын даалгабариин хэмжээе ба сүүдхын графигые модо бэлэдхэлэй предприяти бүхэндэ нэгэ хоногой болзор соо хүргэхыень «Бурмонголлес» трестын эрхилэгшэ нүхэр Шатиловта дурадхаба; һарые үнгэргэлгын үедэ модо бэлэдхэлэй предприятинуудта трестын аппарадай хүтэлбэрилхы ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые эльгээгээд, тэдэниие модо бэлэдхэлэй сезоной дүүрэтэр тэндэнь байлгаха.

Трестын эрхилэгшэ нүхэр Шатиловые ба модо бэлэдхэлэй предприятинуудай директорнүүдые иигэжэ уялгалаа:

сүүдхын хүдэлмэриин дүнгүүдые трестдэ ба леспромхозуудта үдэр бүхэндэ хаража байха, график дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадалда һаад ушаруулдаг шалтагаануудые усадхаха тодорхой хэмжээнүүдые абаха;

баталагдаһан хэмжээнэй даалгабарие ба сүүдхын графигые заатагүй дүүргэхэ ябадал хангахын тулада кадрова хүдэлмэришэдые, механизмуудые, өөһэдын мори унаае сэхэ хүдэлмэридэ энэ дары ябуулжа, ажахын ба туһалбариин хүдэлмэринүүдые эгээл бага болоторынь хороохо;

модо шэрэлгэ дээрэ автомашинануудай ба паровозуудай, модо таллуулга дээрэ модо таллуулдаг КТ—12 тракторнуудай ба электролебёдконуудай түхэреэн сүүдхын хүдэлмэрие хангаха;

аймагай организацинуудай түлөөлэгшэдэй ба модо бэлэдхэл дээрэ хүдэлмэрилдэг колхозой правленинүүдэй гэшүүдэй хабаадалгатайгаар ажахын активай зүблөөе бүхы предприятинууд дээрэ үнгэргэхэ.

Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол иимэ эрилтэнүүдые табяа:

ВКП(б)-гэй айкомуудай нэгэдэхи секретарьнууд ба аймгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр хадаа модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ ба зөөхэ түсэбэй дүүргэлтые хангахын тула модо бэлэдхэлэй предприятинуудта ябаган хүдэлмэришэдые ба модо зөөгшэдые моридтойгоор эльгээхэ ёһотой; түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхээр колхознигуудые эмхидхэхын тула модо бэлэдхэл дээрэ хүдэлмэрилдэг колхоз бүхэнһөө правлениин гэшүүдые сезоной дүүрэтэр байхаар эльгээхэ; ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхын тулада ба аймагай бүхы колхозуудаар түсэб дүүргэлгые хангахын тулада аймагай партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые модо бэлэдхэлэй дүүрэтэр леспромхозуудта эльгээхэ.

Облпрофсовет (нүхэр Могнонов) ба ой модоной ба модо урадхуулгын союзай обком (нүхэр Рябов) хадаа леспромхозуудта улаан булангуудай, клубуудай ба киногой хүдэлмэрие һайжаруулгадань бодото туһаламжа үзүүлхэ ёһотой. Модо бэлэдхэлэй предприятинуудта уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдэй ба искусствонуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ошохо ябадал эмхидхэхэ; тус тус мэргэжэлэй хүдэлмэришэдэй социалистическэ мүрысөөнэй хүтэлбэрие һайжаруулха. Мүрысөөнэй дүнгүүдые саг соонь гаргаха ба түрүү хүдэлмэришэдэй хүдэлмэриин дүй дүршэл андалдалгые эмхидхэхэ. Тракторые, автомашиные ба бусад механизмуудые социалистическээр бүтэн байлгахые уряалһан тракторист Котовой уряалые зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхэ.

Аймагууд, колхозууд, модо бэлэдхэлэй организацинууд болон модо бэлэдхэл дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан хүдэлмэришэд ба колхознигуудай модо бэлэдхэлэйнгээ сезонно түсэбые ба нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэг соогоо абаһан уялгануудаа дүүргэхэ тушаа социалистическэ мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр харуулха гэжэ республиканска болон районно газетэнүүдэй редакторнуудые уялгалаа.

Леспромхоз бүридэ корреспондентскэ постнуудые бии болгожо, энэ хүдэлмэридэ леспромхозуудай организацинуудһаа коммунистнууд болон комсомолецуудые хабаадуулха гэжэ «Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн» газетэнүүдэй редакцинуудта һайшаан дурадхагдаба.

Ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухай информаци ба мүрысөөнэй түрүүшүүлэй хүдэлмэрилжэ байһан газарнуудһаа сэхэ радиодамжуулга эмхидхэжэ байха гэжэ радиокомитедтэ (нүхэр Бахановта) дурадхагдаа.

Министрнүүдэй Совет болон ВКП(б)-гэй обкомой бюро иигэжэ уялгалаа гэбэл:

республикын хүдөө ажахын Министерствые (нүхэр Санжиевые)—Хориин, Үдын, Курбын, Итанцын болон Сэлэнгын МТС-үүдэй дэргэдэ механизмуудые (тракторнууд, автомашинанууд, электростанцинуудые) заһабарилха ба һэргээн бодхоохоdонь модо бэлэдхэлэй предприятинуудта туһалха; КТ—12 гэжэ трактор дээрэ хүдэлмэрилхыень дүй дүршэлтэй 40 трактористнуудые Курбын, Хориин, Хандагайн болон Черемуховска леспромхозуудта нэгэ һара соо (март) хүдэлмэрилхэ болзортойгоор эльгээхэ;

модо бэлэдхэл дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан хүдэлмэришэдые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр болон промышленна эд бараагаар таһалгаряагүй хангаха гэжэ хүдэлмэришэдые хангалгын Управлениие (нүхэр Крюковые) уялгалха;

трестын модо бэлэдхэлэй предприятинууд дээрэ автомашинанууд болон тракторнуудые заһабарилхадань туһалхын тулада модоной предприятинуудта 25 хүдэлмэришэд-слесарьнүүдые эльгээхэ гэжэ Улан-Удын горсоведэй гүйсэдкомые (нүхэр Сабуровые) болон ВКП(б)-гэй горкомые (нүхэр Логушкиниие) уялгалха.

Министрнүүдэй Совет болон ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол модо бэлэдхэл тушаа квартальна даалгабаряа дүүргэлгээр үлэмжэ ехэ показательнуудтай аймагта олгохын тулада БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВКП(б)-гэй обкомой дамжуулгын Улаан туг бии болгоо;

модо бэлэдхэлээр квартальна даалгабаринуудаа дүүргэлгэдэ үлэмжэ ехэ показательнуудые туйлаһан аймагуудта олгохын тулада мүнгэн хоёр шангуудые, нэгэдэхинь—дамжуулгын Улаан тугтай хамта барюулагдаха 11250 түхэриг хэмжээтэй ба хоёрдохинь—7500 түхэриг хэмжээтэй шангуудые тогтообо.

Дамжуулгын Улаан туг болон мүнгэн шангууд хадаа «Бурмонголлес» трестын зууршалгаар БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведээр ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогоор аймагуудта олгогдохо.

Мүнгэн шангууд хадаа модо бэлэдхэлэй түсэбые дүүргэлгэдэ эдэбхитэйгээр туһалһан аймгүйсэдкомуудай, ВКП(б)-гэй айкомуудай, ажалшадай депутадуудай сельскэ болон сомоной Соведүүдэй эрхим хүдэлмэрилэгшэдые, колхозой хүтэлбэрилэгшэдые шагнахын тулада үгтэхэ байна.

СССР-эй ой модоной Министерствын предприятинуудаар намар-үбэлэй сезон соо модо бэлэдхэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө онсо шалгарһан хүдэлмэришэдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые, мүн тэрэшэлэн партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэдые правительственна шагналнуудта зууршалан табиха.

Модо бэлэдхэлдэ сезонно хүдэлмэришэдые саг болзор соонь ба хүсэд гаргалга эмхидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанай түлөө ба СССР-эй ой модоной промышленностиин Министерствын предприятинуудта модо бэлэдхэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэнэйнь түлөө тус Министерствын тогтооһон шангуудай фондһоо аймгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрые, ВКП(б)-гэй аймагуудай комитедүүдэй секретарьнуудые, сельсоведүүдэй түрүүлэгшэнэрые, тэрэшэлэн колхозуудай правленинүүдэй түрүүлэгшэнэрые шагнаха.

1950—1951 оной намар-үбэлэй сезон дотор модо бэлэдхэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө модо бэлэдхэлэй предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон колхознигуудай социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ Министрнүүдэй Совет болон ВКП(б)-гэй обкомой бюро «Бурмонголлес» трестые, аймгүйсэдкомуудые болон ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгалаа.

Улаан Армиин Центральна музей. Советскэ Союзай Герой К. Я. Самсонов Берлиндэхи рейхстаг дээрэ Илалтын Ту[...] дуулһан тухайгаа хөөрэжэ байна.

ТАСС-эй фотохр[...]

Олон хүүгэдтэй эхэнэрнүүдые шагналга

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа олон хүүгэдтэй бүлэг эхэнүүдые орденуудаар ба медальнуудаар шагнаба.

«Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи зэргын орденоор Яруунын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозой колхозница Мария Акимовна Уварова, Түнхэнэй аймагай «Осоавиахим» колхозой колхозница Шойжит Бахаевна Зандеева гэгшэд шагнагдаа.

Хориин аймагай Хандагай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Мария Семеновна Вахрушева, Тарбагатайн аймагай «Авангард» колхозой колхозница Макрида Ильинична Попова, Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница Пунсык Эрдынеевна Баторова болон бусад хамта 13 эхэнүүд найман хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэй түлөө «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи зэргын орденоор шагнагдаһан байна.

Мүн «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи зэргын орденоор 26 хүн, «Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи зэргын медаляар — 48 ба «Эхын медаль» 2-дохи зэргын медаляар — 99 эхэнүүд шагнагдаба.

Хабарай тарилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаха

Тарянай үндэр баян ургаса хуряалга хадаа хабарай полевой хүдэлмэридэ хэр зэргээр бэлэдхэһэнһээ нилээд ехээр дулдыдадагынь мэдээжэ. Мухаршэбэрэй аймагай түрүү колхозууд хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар ябуулжа байна. Ново-Заганска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр И. А. Бродников) үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые эрхимээр бэелүүлнэ. Тус колхозой полинууд дээрэ хэдэн арбаад мянган шарга наг шэбхэ гаргагдаһан, саһан тогтоогдоһон байха юм. Плуг, борной мэтын зэр зэмсэгүүд заһабарилагдажа дүүрүүтэй байна. Мүн бии байгаа үрһэ хүрэнгэеэ сэбэрлэжэ, тарилгын кондицида хүргөө.

Тэрэшэлэн Хонхолойн сельсоведэй «Искра» гэжэ томодхогдоһон колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Иванов) тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые һайнаар ябуулна. Тус колхозой хүдэлмэриин морид амаруулагдажа, плуг, борной мэтын зэр зэмсэгүүдынь бүрин бэлэдхэгдэжэ байна, тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые һаяын үдэрнүүдтэ бүримүһэн дууһахаар хараална.

Гэхэтэй хамта, хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые тоодоггүй колхозууд аймаг дотор үсөөн бэшэ. Жэшээ болгон Октябрьска сомоной «Улаан туяа» колхозые абаад үзэбэл, мүнөө хүрэтэр эндэ плуг, борной заһабарилга дажа эхилэгдээгүй. Плуг, бор[...] нуудаа заһабарилха гэхэдэ [...] цашьегүй, түмэршэ дархан[...] байдаг. Гадна, построомхо, хо[...] мэтын тоног зэмсэгүүд огто [...] барилагданагүй, хүдэлмэриин [...] рид амаруулагданагүй.

Тус колхозой хүтэлбэрил[...] тусхайлбал, правлениин түрү[...] шэ нүхэр Будаев, тарянана[...] бригадын бригадир нүхэр О[...] гэгшэд «колхознай томодхо[...] юм. Тиимэн хойноо тарилгада[...] дэнэ бэзэбди» гэжэ тон һанаа[...] раар хөөрэдэг.

Сутайн сомоной Сталинай [...] жэтэ колхоз мүн иимэрхүү ба[...] тай. Энэ колхоз тарилгада бэ[...] хэлэй хүдэлмэринүүдые баһа [...] лээдүй. Колхозойнь түмэршэ [...] хан Давыдов гэгшэ тарилга[...] рэглэгдэхэ зэр зэмсэгүүдые [...] барилхын орондо тус сом[...] «Путь Ленина» колхоздо о[...] энэ тэрэһээ «олзо хайжа» яб[...] Түмэршэ дарханаа зоргоорнь [...] жархёод колхозой правлени[...] наа амархан һууханьтон [...] тай.

Тарилгада бэлэдхэлэй хүд[...] ринүүдые «эртэ, эртэ» гэһээр [...] руулжа байһан колхозууд М[...] шэбэрэй аймагта олон. Иим[...] дал саашадаа тэсэшэгүй. Ха[...] тарилгада колхозуудайнгаа [...] бэлэдхэл хангаха гээшэ аймага[...] дөө ажахын таһагай мүнөө[...] шухала зорилго мүн болоно.

Б. Дымбрылов (манай ко[...])

Коммунистнуудай политическэ һуралсалые һайнаар хүтэлбэрилхэ

Ц. УЛЫМЖИЕВ, ВКП(б)-гэй Яруунын айкомой секретарь.

Партийна пропагандын асуудалнуудаар ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, областной XVI ба аймагай XIII партконференцинүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Яруунын аймагай партийна организаци коммунистнуудай идейно-теоретическэ хэмжээе саашадань дээшэлүүлхэ талаар нилээд хүдэлмэри хэһэн байна.

Һуралсалай жэлэй эхилхын урда тээ партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд партийна эхин организацинуудаар ябажа, тэдэнэй секретарьнуудтай хамта коммунист бүхэнтэй хөөрэлдөө үнгэргөө һэн. Коммунистнуудай хүсэлые хараадаа абалсан, тэдэнэй һураха формо зүбөөр тодорхойлогдоһон байгаа. Тиигэжэ, партиин гэшүүдэй юрэнхы эрдэмые ба политическэ бэлэдхэлые хараадаа абалсан, партийно-гэгээрэлэй системэдэхи политһургуулинууд ба кружогууд бүридүүлэгдээ һэн.

Аймаг дотор 18 политһургуули, «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалха 7 гол түхэлэй, 4 дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогууд, большевистскэ партиин агууехэ вождьнууд В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай ажабайдал ба ажал-ябуулгые шудалха 18 кружок эмхидхэгдэһэн байна. Энэ һуралсалай жэлдэ аймагай партийна организацида политһургуулинуудай ба В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай биографинуудые шудалха кружогуудай тоо нилээд олошоржо, бүхы коммунистнуудые, мүн партийнабэшэ олон эдэбхитэдые политическэ һуралсалда хабаадуулха аргатай болоһон байгаабди.

1950 оной октябрь һарада ВКП(б)-гэй айкомой III пленум боложо, партийна гэгээрэлэй системэдэхи үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэһэн ба һуралсалай шэнэ жэлдэ коммунистнуудай политическэ һуралсалые эрид һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байна.

Һуралсалай занятиин эхилхын урда тээ бүхы эхин парторганизацинуудта партийна суглаанууд үнгэргэгдэжэ, коммунистнуудай политическэ һуралсалай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байха юм. Коммунистнууд болбол үнгэрэгшэ жэлдэ муугаар һураһан, хүндэгүй шалтагаанаар занятиһаа таһалдадаг зарим коммунистнуудые хурсаар шүүмжэлээ һэн. Мүн тэрэшэлэн политһургуулинуудай, кружогуудай ба бэеэ даагаад һурадаг коммунистнуудай хүдэлмэриин дутагдалнууд, политическэ һуралсалые хүтэлбэрилгын дутагдалнууд элирүүлэгдэһэн байгаа.

ВКП(б)-гэй айкомой ба партийна эхин организацинуудай зүгһөө һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ талаар абаһан хэмжээ-ябуулганууд ба коммунистнуудай һуралсалай асуудалнуудые айкомой пленум дээрэ, партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ хадаа һуралсалай шэнэ жэлые эмхитэйгээр ба саһа саг соонь эхилхэ арга олгоо.

Һуралсалай түрүүшын үдэрнүүдтэ бүхы политһургуулинууд болон кружогуудта һурагшад занятидаа 100 процент хабаададаг ба хэшээлдээ эдэбхи ехэтэйгээр хандадаг байгаа. Олон партийна организацинууд коммунистнуудай идейно-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа, һуралсалай жэлэй эхинһээ муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлаһан байна.

Эгэтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин дэргэдэхи 2-дохи жэлэй политһургуулиин заняти долоон хоног бүхэндэ нэгэ дахин алгадгүй болоно. Пропагандист нүхэр Будаев занятияа идейно-теоретическэ үндэр хэмжээндэ, методическа зүбөөр үнгэргэдэг байна. Нүхэр Будаев заняти бүхэндөө наринаар бэлэдхэдэг, һайн конспект бэшэдэг ба үзэһэн материалнуудаа дабтаха асуудалнуудые бэлэдхэдэг байха юм.

Темэ бүхэниие үзэжэ дүүргэһэнэй һүүлээр эндэ дүн гаргалгын хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Һурагшадынь үзэһэн материалнуудаараа конспект зохёодог. Занятинууд дээрэ һурагшад хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, программна материалнуудаа гүнзэгыгөөр ба бүхөөр ойлгоһоноо харуулна.

Мүн Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна организацида эмхидхэгдэһэн, «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалха кружок һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэрээндэ 11 коммунистнууд ба партийнабэшэ эдэбхитэд һурадаг. Жэлэй эхинһээ хойшо «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсын» 5 бүлэгые үзэжэ дүүргээ. Занятинь саг соогоо, идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ. Һурагшадынь гэртээ номоо һайнаар үзэдэг дээрэһээ гараһан материалаа гүнзэгыгөөр ойлгоно.

Мяханай совхозой партийна организациин (секретаринь нүхэр Бадмаев) «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалха кружок ба мүн бусадшье организацинуудай кружогууд болон политһургуулинууд муу бэшээр хүдэлмэрилнэ.

Гэхэ зуура, коммунистнуудай политическэ һуралсалай асуудалнуудта анхаралаа һулаар табидаг партийна организацинууд бии. Калининай, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Улаан туяа» колхозуудай ба Романовка тосхоной партийна организацинуудта байгуулагдаһан политһургуулинууд ба кружогуудай хүдэлмэридэ ехэнүүд дутагдалнууд элирүүлэгдээ. Эдэ организацинуудай зарим коммунистнууд хүндэгүй шалтагаанаар занятиһаа гээгдэдэг, тэрээндэ бэлэдхэлгүйгөөр ерэдэг байна. Занятинуудынь идейно-теоретическэ доодо хэмжээндэ, һурагшадай эдэбхитэй хабаадалгагүйгөөр үнгэрнэ. Олонхи һурагшадынь конспект зохёоногүй. Тиимэһээ һурагшадай ойлгосо ехэ доодо хэмжээндэ байха юм. Эдэ партийна организацинуудай секретарьнууд нүхэд Багшеев, Цыдыпов, Гончиков, Пузиков, Быстров гэгшэд партийна һуралсалай ябасые һайжаруулха ямаршье хэмжээ абадаггүй, эдэ дутуунуудтай эбсэжэ һуудаг.

Большевизмын теориие шудалха гол метод хадаа коммунистнуудай бэеэ даагаад һураха ябадал болоно. Аймаг дотор 100 үлүүтэй коммунистнууд партиин түүхэ ба теориие бэеэ даагаад шудалжа байна.

Бэеэ даагаад һурадаг коммунистнуудта туһалхын ба тэдэнэй хүдэлмэрие хинахын тулада 12 консультантнууд томилогдонхой. Гэбэшье, зарим консультантнууд коммунистнуудай бэеэ даагаад һураха хүдэлмэрие саг соонь шалганагүй, тэдэндэ туһалнагүй. Тиимэһээ бэеэ даагаад һурадаг коммунистнуудай хүдэлмэри хангалтагүй байна. Коммунистнууд Цыбенов (аймагай финансова таһаг), Ширабун, Грехов (аймгүйсэдком), Бандеев (Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ) ба бусад жэлэй эхинһээ хойшо нэгэ-нэгэ зохёолнуудые үзэжэ дүүргэдүй байһаар.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалда амжалта туйлахын түлөө политһургуулинууд ба кружогуудай хүдэлмэрие үдэр бүхэндэ оперативнаар хүтэлбэрилхэ ба тэдэндэ партийна организацинуудай зүгһөө туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй.

Занятиһаа таһалдадаг, тэрээндэ хайхарамжагүйгөөр хандадаг коммунистнууд партийна организацинуудай суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ. Жэшээ[...] «Путь социализма» колхозой [...] тийна эхин организаци хамт[...] суглаан дээрэ коммунист Ч[...] вэй һуралсал тухай асуудал зү[...] хэлсээ. Тэрэ хадаа жэлэй эх[...] хойшо хүндэгүй шалтагаанаар [...] дэн олон занятиһаа гээгдэһэн [...] занятидаа бэлэдхэлгүйгөөр е[...] байгаа. Гэрэнэй түлөө нүхэр Ч[...] тов партийна суглаан дээрэ ш[...] зэмэ абаһан байха юм. Тэр[...] хойшо нүхэр Чимитов өөрынгө [...] дууе заһажа, занятидаа бэлэ[...] ба алгадгүй ерэдэг болонхой. [...] мунистнуудай политическэ һу[...] сал тухай асуудалнууд Ки[...] Ленинэй, XVII партконфер[...] Молотовой нэрэмжэтэ колхо[...] ба мяханай совхозой парти[...] ганизацинуудай суглаанууд [...] мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэһэн [...]

Коммунистнуудай полити[...] һуралсалай асуудалаар пар[...] эхин организацинуудай секр[...] нуудай тоосоон һара бүхэнд[...] тиин айкомой бюрогой зас[...] дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, эн[...] таһан шиидхэбэринүүд пар[...] бүхы эхин организацинуудай [...] лаанууд дээрэ зүбшэн хэлс[...]

Гадна ВКП(б)-гэй айкомо[...] паганда ба агитациин таһаг [...] тийна эхин организацинууда[...] кретарьнуудай, политһургуу[...] ба кружогуудай хүтэлбэрил[...] тоосоонуудые хододоо дуул[...]

Эдэ бүгэдэ хадаа коммун[...] дай политическэ һуралсал[...] ративнаар ба тодорхойгоор [...] бэрилжэ, тэрэнэй дутуу ду[...] дые саг соонь зайсуулха ар[...] гоно.

ПОЛИТҺУРГУУЛИНУУДАЙ ПРОПАГАНДИСТНАРТА ТУҺАЛАМЖА

„Советскэ арад СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохын ба хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ“

гэһэн темээр заняти хайшан гэжэ хэхэб

...ЭДЭХИ ЗАНЯТИ

...заняти хадаа «Совет-...ай материальна ба куль-...ммжээнэй ургалта» гэһэн ... зорюулагдана.

...заняти эхилхэдээ пропаган-...болбол манай орон дотор ара-...ы бүхы ажалшадай инте-... тулада хүгжэнэ гэжэ хэ-...да. Большевистскэ партида ...советскэ правительствода ...интересүүдһээ бэшэ ондоо ...гэжэ үгы юм. Манай Эхэ ...агуу ехэ болгоһон, тэрэниие ...тэс социалистическэ гүрэн ... большевистскэ партиин ...л-ябуулгань хадаа үнэн ...байн һаналтайгаар, герои-...арад зондо алба хэлгын ...эгүй ехэ баатаршалга

...ань пропагандист болбол ...орон дотор промышленность ...үдөө ажахын ургахатай ...радай материальна жар-...байдал болон культурань ...элтэгүйгөөр ургана гэжэ ... Арад олониитын байдалые ...арьягүй муудхаха, ажалша-...гүйраншалгые саг үргэлжэ ...гэшэ капитализмын хуу-...бо мүн байхадань, харин со-...мын хуули ёһон хадаа арад ...тын материальна жаргалта ...ые болон культурна хэм-... таһалгаряагүйгөөр, эршэм-... һайжаруулха ябадал боло-

...талистическэ оронуудтахи ...й орон доторхи ажалшадай ...й үндэһэн илгаае нацио-... доходто тэдэнэрэй ямараар ...адагынь элеэр харуулна.

...ональна доход хадаа про-...енность дотор, транспорт дээ-...дөө ажахы дотор жэл соо ... бии болгогдоһон үнэ сэн ... болоно гэжэ пропагандист ...рилна. Национальна доходой ...ое мэдэхын тулада, продукт-...е үйлэдбэрилхэдөө хэрэглэг-... үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдэй ...агые гэхэ гү, али түүхэй ... тулишын, полуфабрикадуу-...үйлэдбэриин материалнуудай, ...ян зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй, ...нуудай, байшангуудай хуу-...элэһнэй үнэ сэнгые жэлдээ ...дотор үйлэдбэрилэгдэһэн бү-...одуктнуудай үнэ сэнгэһээ ха-...рагтэй.

...ональна доход, тэрэнэй хэм-...болон хубаалга хадаа тусгаар ...н болзор соо ороной ажал-...юу бүтээн байгуулһанай, ...рэй ажалай аша үрэнь хэндэ ...ний дүнгые харуулна. Капи-...тическэ оронууд дотор нацио-... доходой тон ехэнхи хубинь ...гшэдэй —капиталистнуудай, ...гүүдэй, банкирнуудай гарта ... Дэлхэйн хоёрдохи дайнай ... США дотор национальна ... миил 44,4 процентнь арад ... 78,6 процент болодог ...дай хубида хүртэһэн, тии-...арад зонойнь тон багахан ху-...одог мүлжэгшэд доходой ...роцентые абадаг байһан юм. ... США дотор мүлжэгшэд на-...ьна доходой үшөө ехэ хубиие ... хамаран абана, тиихэдэ до-...гол хубинь багахан бүлэг мо-...стнуудай гарта ороно. Англи ...мүлжэгшэ ангинууд арад зо-...12 процентһээ доошо болоно. ... национальна доходойнь 60 ... процентнь дайнай урда тээ ...мүлжэгшэдэй гарта оро-...гаа. Дайнай хойто тээхи ...удтэ бүхы капиталистическэ ... дотор национальна доход-...ажалшадай хуби үшөө ехээр ... монополинуудай олзонь

...етскэ Союз дотор мүлжэгшэ ...дые усадхаһанай ба эконо-...дотоpнь шэнэ, социалистичес-...айлбэриин харилсаануудай ...ноной эсэстэ бүхы нацио-... доходые советскэ гүрэн, ...ад абана.

...етскэ обществын хүгжэлтэ до-...ономическа хуули ёһонуудай ...нь национальна доходой та-...гүйгөөр ургаха ябадал ...олоно гэжэ зааха зуураа, ...андист болбол СССР дотор ...альна доход 1948 онойхитой ...ал, 1949 ондо 17 процен-...ргаа, тиихэдэ дайнай урда ...1940 онойхитой сасуулбал— ...ентээр ургаа.

... оной февралиин 9-дэ һун-...ай суглаан дээрэ хэлэһэн ... үгэ соогоо нүхэр Сталин ... һүүлдэхи табанжэлэй зо-...удые зааха зуураа иигэжэ ...эн юм: «үргэн хэрэглэлэй ...удай үйлэдбэрилгые үргэд-... бүхы эд товарнуудай үнэ ...удэа дараалан доошолуул-...аргаар ажалшадай ажаһуу-далай хэмжээе дээшэлүүлгэдэ тусгаар анхарал хандуулагдаха...»

Большевистскэ парти болон советскэ правительство нүхэр Сталинай энэ заабариие хэлбэрилтэгүйгөөр хэрэг дээрэ бэелүүлнэ. 1947 оной эсэс багта манай орон дотор арад зониие хангалгын карточна системэ болюулагдаһан ба үргэн хэрэглэлэй бүхы эд бараануудай сэн химдаруулагдаһан байна гэжэ пропагандист һурагшадта һануулна. Тэрэнэй эсэстэ манай ороной арад зон гансахан нэгэ жэлэй турша соо 86 миллиард шахуу түхэриг шүүһэн байгаа. 1949 оной март соо бэелүүлэгдэһэн хоёрдохи химдаруулга хадаа 71 миллиард шахуу түхэригэй шүүбэри арад зондо олгоһон байха юм. Промышленность болон хүдөө ажахыда шэнэ амжалтануудай туйлагдаһантай, ажалай бүтээсын ургаһантай ба юумэнэй өөрын үные доошолуулһантай дашарамдуулан 1950 оной мартын 1-һээ хойшо сэнгүүд үшөө ехээр химдаруулагдажа, жэл соо арад зон 110 миллиардһаа доошо бэшэ шүүбэри абаһан байгаа. Түхэригэй худалдан абаха шадалые бэхижүүлхын зорилгоор советскэ правительство болбол мүнгэнэй реформо хэжэ, советскэ түхэригэй курсые алтанай база дээрэ шэлжүүлэн оруулаа. Мүнөө советскэ түхэриг хадаа дэлхэй дээрэ эгээн бата бэхи ба тогтууритай валюта болонхой.

Капиталистическэ оронууд дотор тад ондоо юумэ харанабди гэжэ пропагандист хэлэнэ. Буу зэбсэг ехээр бэлдэжэ, ажалшан арадта тон хүшэр хүндэ алба налог тохожо, баяжахын зорилгоор инфляци ехэ болгожо, буржуази хадаа ажалшадай байдалые улам бүри муудхана.

Холбоото Штадууд дотор эдеэ хоолой продуктын розничо сэн дайнай урда тээхитэй сасуулбал гурба үлүүтэй дахин үнэтэй болонхой. Франци, Итали дотор эдеэ хоолой продуктын сэн дайнай урда тээхитэй сасуулхада хэдэн арбаад дахин үнэтэй болоо.

Советскэ общество дотор кризисүүд болодоггүй. Тиимэ дээрэһээ советскэ общество дотор хүдэлмэригүйдэлгэ гэшэ үгы ба байжашье болохогүй юм. Арад зоной ашаг туһын тулада түсэбэй ёһоор хүгжэдэг социалистическэ промышленностиин хүсэтэйгөөр ургахатай хамта СССР дотор хүдэлмэришэн ангиин тоо таһалгаряагүй ургана. СССР-эй арадай ажахыдахи хүдэлмэришэд, албахаагшадай тоо дайнай урдахи 1940 оной хэмжээе 15 процентээр үлүүлэнхэй. Манай ороной хүдэлмэришэд болон албахаагшадай тоо 1950 оной хоёрдохи квартал дотор 1949 оной хоёрдохи кварталайхитай сасуулбал 2,4 миллион хүнөөр олон болоһон байгаа. Энээн тухай хэлэхэ зуураа, капиталистическэ оронууд дотор хүдэлмэригүйшүүлэй тоогой олон лэ боложо байһаниие һурагшадта үшөө дахин һануулан зааха шухала.

Бодото салин хүлһэнэйнь ажалшадай материальна байдалай ямар байһаниие элеэр харуулдаг байха юм. Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай бодото салин хүлһэнэй ургалта, колхозно таряашадай олзын саг үргэлжэ ехэ болодог ябадал хадаа социализмын хуули ёһо мүн.

СССР дотор арад зоной хэрэглэлэй зүйлэй улам ургажа байһаниие пропагандист болбол манай орон дотор эд бараанай эрьелтын саг үргэлжэ ургажа байһан баримтаар тэрэшэлэн харуулжа болохо байна. Тиимэ тоо, баримтануудые СССР-эй Госпланай мэдээсэлнүүд соо, һуралсалай номууд соо оложо болоно.

Большевистскэ парти болон советскэ правительство хадаа ажалшадта гэр байра бариха тухай, городуудые, хүдэлмэришэнэй посёлогуудые, колхозно тосхонуудые болбосон болгохо тухай имагта ехэ анхарал оролдолго гаргана гэжэ саашань пропагандист хэлэхэ юм. Манай орон дотор жэл бүри хэдэн олон мянган шэнэ һургуулинууд, культурын байшангууд, клубууд, больницанууд гэхэ мэтэ баригдана.

Дайнай һүүлэй табанжэлэй дүрбэн жэл соонь 72 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд баригдаһан ба һэргээн бодхоогдоһон байна. Хүдөө нютагуудта 2 миллион 300 мянга гаран байрын гэрнүүд баригдаһан ба һэргээн бодхоогдоһон байха юм.

1950 ондо гүрэнэй бюджедэй бүхы гаршын гурбанай нэгэ хубиһаа үлүүнь арадай ажахын саашанхи хүгжэлтэдэ зорюулагдаа. Социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта 120,7 миллиард түхэриг гэхэ гү, али үнгэрһэн жэлэйхидээ орходоо ехээр табигдаһан байгаа. Энэ хадаа гүрэнэй бүхы бюджедэй гурбанай нэгэ хуби шахуунь болоно. 1950 ондо арадай ажахыда болон культурада һомологдоһон мүнгэн зөөри хадаа СССР-эй гүрэнэй бюджедэй бүхы гаргашануудай гурбанай хоёр хубинь болоо. Манай орон дотор салин хүлһыень үгэлгэтэйгөөр бүхы хүдэлмэришэд болон албахаагшадта жэл бүри үгтэдэг амаралтануудые 1950 оной хоёрдохи квартал соо 10 миллион шахуу хүнүүд абаһан байна гэжэ саашань пропагандист заана.

Ороной оборонодо һомологдоһон мүнгэн дайнай урда тээхи 1940 ондо гаргашануудай 32,6 процент байһанай орондо 1950 ондо 18,5 процентнь болоо. Советскэ Союз гээшэ бодото байдал дээрэ эб найрамдалай политика ябуулжа, арадуудай хоорондохи бата бэхи ба үни удаан эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ гэжэ эдэ бүхы тоонууд тон эли тодоор батлан харуулна.

Капиталистическэ оронуудай бюджедүүд, түрүүшын ээлжээндэ, США-гэй бюджет тон ондоо, тэдэ оронуудай империалистическэ зонхилогшод дайн сэрэгтэ бэлэдхэнэ, Корейскэ арадай-демократическа республикада эсэргүү агрессиие эхилэнхэй. США дотор сэрэгэй гаргашануудай хэмжээн бюджет соонь 1939—40 ондо 22,5 процент байһанай орондо 1949—50 ондо 68 процент хүрэтэрөө ехэ болоо. Конгресстэ Трумэнай эльгээһэн бэшэг дээрэһээ хараад үзэхэдэ, 1950—51 онуудай бюджетнэ жэлдэ американска империалистнууд сэрэгэй хэмжээ-ябуулгануудта 32 миллиард гаран доллар гэхэ гү, али бүхы бюджедэй 76 процент шахууе гаргашалха гэжэ хараалһан байха юм.

Тиихэдэ США дотор эрдэм гэгээрэлдэ тон багахан мүнгэн—гүрэнэй бюджедэй 1 процентнь табигдана.

Мүн бусад капиталистическэ оронууд дотор, нэн түрүүндэ Англида, Францида, Италида бюджедэйнь ехэнхи хуби сэрэгэй хэрэгсэлнүүдтэ зорюулагдана.

Советскэ арадай материальна ба культурна хэмжээнэй ургалта тухай разделээр хөөрэлдөөндэ бэлдэхэ зуураа, пропагандист болбол хөөрэлдөөгөө һонин, үшөө бүри ойлгосотой болгохын тулада нютагай баримтанууд болон жэшээнүүдые харуулхань шухала.

Коммунистическэ обществын барилгые хүтэлбэрилхэ зуураа, большевистскэ парти, советскэ правительство, нүхэр Сталин болбол ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ ёһотой литература болон искусствын хүгжэн һалбарха хэрэгтэ тон ехэ анхаралаа хандуулна гэжэ саашань пропагандист заана. Советскэ гүрэн, парти хадаа наукын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ шухала зорилгонуудые табина. Наука гээшэ ажабайдалые хубилгаха, коммунизм байгуулха хүсэтэ зэбсэг мүн. Пропагандист болбол советскэ наукын туйлалтанууд тухай хэлэжэ үгэхэ, парти, нүхэр Сталин манай наукые хүгжэн һалбаралтын замаар хайшан гэжэ хүтэлбэрилнэб гэжэ тодорхой жэшээнүүд болон баримтанууд дээрэ харуулха байна. Нүхэр Сталинай үүсхэлээр хоёр научна дискусси: советскэ языкознаниин хүгжэлтын ба И. П. Павловай һургаалай үндэһэ һуури дээрэ физиологиин саашанхи хүгжэлтын асуудалнуудаар болоһон байха юм. Нүхэр Сталин болбол «Языкознанида марксизм тухай», «Языкознаниин зарим асуудалнууд тушаа», «Нүхэдүүдтэ харюу» гэһэн статьянуудые хэблэлдэ толилоо. Нүхэр Сталинай эдэ сэсэн мэргэн зохёолнууд дотор марксистска языкознаниин теоретическэ үндэһэ һууринууд табигдаа. Тэдэ зохёолнууд соогоо нүхэр Сталин Маррай харша, антинаучна «теориие» шүүмжэлэлэй ёһоор шэнжэлһэн байна. Нүхэр Сталинай зохёолнууд хадаа языкознанида гүнзэгы эрид хубилалта хээ, языкознаниие Маррай теориин оруулһан кризис болон мухардалгаһаа гаргаа. Нүхэр Сталинай түүхэтэ зохёолнууд хадаа советскэ языкознаниие бүхы талын творческо хүгжэлтын, хүсэтэ дэбжэлтын ба һалбаралтын замда оруулаа.

Тэдэ түүхэтэ статьянууд соогоо нүхэр Сталин марксизм-ленинизмые творческо ёһоор хүгжөөжэ, түүхэшэд болон экономистнуудые, философууд болон лингвистнүүдые, манай идеологическа фронтын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые шэнэ теоретическэ заабаринуудаар зэбсэглээ. Языкознаниин асуудалнуудаар нүхэр Сталинай зохёолнууд хадаа марксистско-ленинскэ теоридо оруулагдаһан тон ехэ баялиг болоно, тэдэнь советскэ наукын саашанхи хүгжэлтын замые заана.

Хөөрэлдөөн соогоо удаадахи асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ гэжэ һайшаан дурадхагдана:

1. Советскэ арадай материальна жаргалта байдалай таһалгаряагүй ургалтань, социалистическэ культурын һалбаралтань юун дээрэһээ эли тодоор харагданаб?

2. Капиталистическэ оронууд дотор ажалшадай материальна байдал яахадаа таһалгаряагүй мууданаб?

3. Манай орон дотор наукын хүгжэлтэдэ яахадаа иимэ ехэ анхарал хандуулагданаб?

Занятиингаа эсэстэ пропагандист болбол энэ темээр зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнууд тушаа хуряангы тобшололнуудые хэнэ, арадай ажахын түсэбүүдые миил дүүргэхэ бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэхын тулада мүнөө үедэ ямар юумэ хэхэ тухай шухала зорилгонуудые үшөө дахин заана.

А. НАБАТЧИКОВ.

«СОВЕТСКЭ АРАД СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ҺЭРГЭЭН БОДХООХЫН БА ХҮГЖӨӨХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛДЭ» ГЭҺЭН ТЕМЭЭР ЗАНЯТИНУУДТА БЭЛДЭХЭДЭЭ ХЭРЭГЛЭХЭ ГЭЖЭ ПОЛИТҺУРГУУЛИНУУДАЙ ПРОПАГАНДИСТНАРТА ҺАЙШААН ДУРАДХАГДАҺАН ЛИТЕРАТУРА

1. **И. В. Сталин — 1946** оной февралиин 9-дэ Москва городой һунгуулиин Сталинска округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ хэлэһэн үгэ.

2. 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоолгын ба хүгжөөлгын табанжэлэй түсэб тухай хуули. Госполитиздат. 1946.

3. «Дайнай һүүлдэхи үедэ хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжүүлхэ хэмжээнүүд тухай» нүхэр Андреевэй элидхэлээр абтаһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй пленумэй тогтоол. Госполитиздат. 1947.

4. «Колхозуудта хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха тушаа хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй болон ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол. Госполитиздат. 1946.

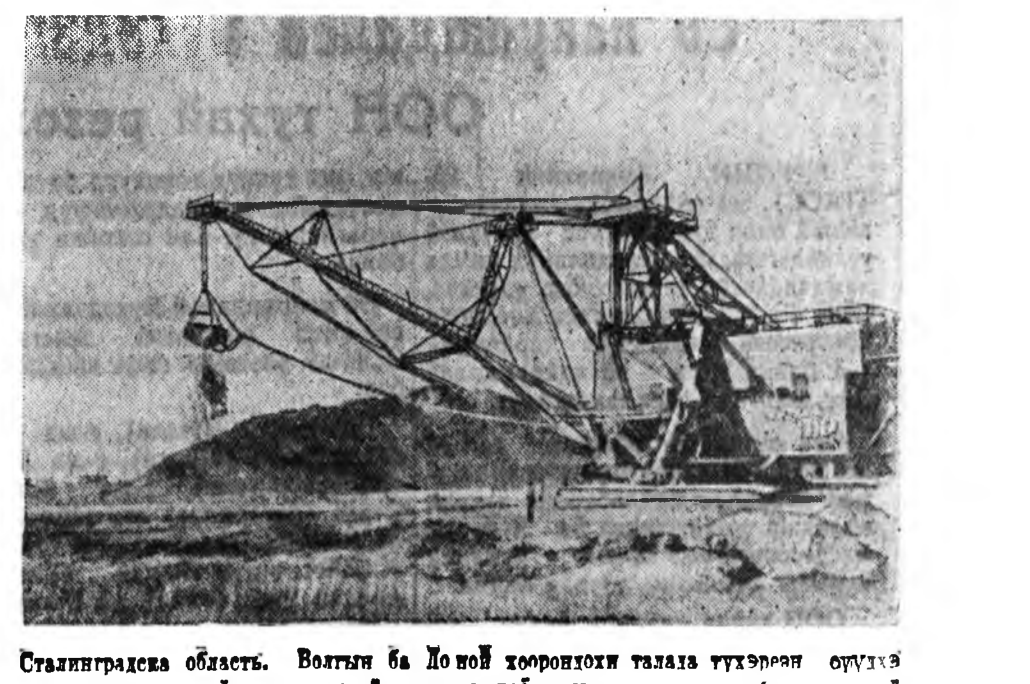
5. «СССР-эй европейскэ хубиин талын ба модото талын районуудта үндэр ба тогтууритай ургаса хангахын тулада полинуудые халхалха модо һуулгаха, ногоо тарилсаһан севооборадуудые нэбтэрүүлхэ, хаалта сөөрэмүүдые бариха түсэб тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол.

6. «Колхозно болон совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй (1949—1951 онууд) түсэб». СССР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол.

7. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлениин Мэдээсэл.

8. ССР-эй Союзай Министрнүүдэй Соведтэ ба ВКП(б)-гэй ЦК-да. «СССР-эй европейскэ хубиин талын ба модото талын районуудта үндэр ба тогтууритай ургаса хангахын тулада полинуудые халхалха модо һуулгаха, ногоо тарилсаһан севооборадуудые нэбтэрүүлхэ, хаалта сөөрэмүүдые бариха түсэб тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1948 оной октябриин 20-ной Тогтоолой дүүргэлтын ябаса тухай. «Правда» 1950 оной апрелиин 21.

9. СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ба ВКП(б)-гэй ЦК-да. «Колхозно болон совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй (1949—1951 онууд) түсэб» гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1949 оной апрелиин 18-най Тогтоолой дүүргэлтын ябаса тухай. «Правда» 1950 оной мартын 24.

Сталинградска область. Волгын ба Доной хоорондохи талаха түхэреэн оүүхэ соо хүдэлмэри орьёлно — ородой агуу ехэ хоёр мүрэнүүдые холбохо каналай барилга хэгдэжэ байна. Зураг дээрэ: Волго-Донской каналай барилга дээрэ экскаватор хүдэлмэрилнэ. (ТАСС-эй фотохронико).

Хүдөө ажахын журналнуудые захижа уншагты

Хүдөө ажахын наукануудай туйлалтануудые ба түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр пропагандировалха ба нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ хэблэл угаа ехэ үүргэ дүүргэнэ. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, МТС-үүдэй ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, колхознигуудта зорюулагдаһан журналнууд, газетэнүүд, бюллетеньнүүд олоор хэблэгдэдэг байна.

«Агротехсоветы колхозам» гэжэ газетэ-плакадта хүдөө ажахын эмхидхэлэй-үйлэдбэриин асуудалнуудаар ба ороoһото, техническэ, овощной, үрэ жэмэстэ культуранууд тухай асуудалнуудаар статьянууд хэблэгдэнэ. Тэрэ хадаа ураһайхан зурагуудтай, схемэнүүдтэй, чертежүүдтай юм. Энэ газетэ-плакат агротехническэ курсануудай, һургуулинуудай һурагшадта туһаламжа үзүүлнэ.

«Колхозное производство» гэжэ журналда эрдэмтэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэнэрэй статьянууд толилогдоно. Түрүү колхозуудай үйлэдбэриин дүй дүршэл, ажалай эмхидхэл тухай МТС-үүдэй тракторна бригаданууд колхозуудай газартаряалангай бригадануудтай ямар холбоотойгоор хүдэлмэрилдэг тухай, бригаданууд ба звеноңуудаа колхозой түрүүлэгшын хүтэлбэрилдэг метод тухай тус журналда эли тодоор бэшэгдэнэ. Мүн колхозой тоо бүридхэл тухай статьянууд, юридическэ консультаци тэндэ толилогдоно. Энэ журнал колхозуудай түрүүлэгшэнэртэ, бригадирнуудта, бухгалтернуудта болон эдэбхитэдтэ ехэхэн туһатай юм.

«Машинно-тракторная станция» гэжэ журнал МТС-тэхи эмхидхэлэй-хүтэлбэриин асуудалнуудые, трактор ба хүдөө ажахын машинануудые шадабаритайгаар хэрэглэжэ, үйлэдбэриин үндэр бүтээсэ туйладаг дүй дүршэлые, машина тракторна паркын эксплотаци ба заһабарилгын түрүү методүүдые, колхозуудта ябуулагдаха агрономическа хэмжээ-ябуулгануудые, кадрнуудые бэлэдхэлгые үргэнөөр харуулна.

Социалистическэ хүдөө ажахын дүй дүршэлые андалдан абалсалгын Бүхэсоюзна картотекэ (Картотекэ СЕЛЬСО) манай республика дотор үргэнөөр тараагдаха ёһотой. Тэрэ хадаа «Колхозное земледелие», «Колхозное животноводство», «Тракторист и комбайнер», «Ремонт» гэһэн тусхай серинүүдээр хэблэгдэнэ. Колхозуудай правлениин гэшүүдтэ, бригадирнуудта, звеньеводуудта, агрономуудта, зоотехнигүүдтэ, малажалай фермэнүүдые даагшадта болон бүхы колхознигуудта ба МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдтэ энэ картотекэ зорюулагданхай.

«Достижения науки и передовая практика сельского хозяйства» гэжэ бюллетеньдэ агрономическа ба зоотехническэ түрүү науканууудай туйлалтанууд, социалистическэ хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай статьянууд толилогдоно. Мүн газартаряалангай шэнэ культуранууд ба шэнэ үүлтэрэй малнууд тухай статьянууд тэндэ хэблэгдэнэ. Энэ бюллетень соо үндэр баян ургаса хуряаһан ба ниитынгээ ашаг шэмэтэ малые олошоруулха хэрэгтэ ехэхэн амжалта туйлаһан түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр харуулагдана. Агрозоотехническэ 3 жэлэй курсануудай хүдэлмэриин дүй дүршэл тэндэ харуулагдадаг ба тус курсануудай багшанарта туһаламжа болохо методическа заабаринууд болон һуралсалда шухала хэрэгтэй зүйлнүүд мүн тэндэ хэблэгдэнэ.

Дээрэ дурсагдаһан журналнууд ба плакадууд, манай республикын зарим аймагуудта хангалтагүйгөөр тараагдана. Илангаяа Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Зэдын, Яруунын, Ториин, Хориин, Сэлэнгын, Баргажанай, Закаменай аймагуудта эдэ журналнууд болон газетэнүүд үсөөнөөр тараагдана.

Мүн аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагуудай эрдэм дэлгэрүүлхэ группын зарим хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа багаар табина. Саашадаа хүдөө ажахын хэблэлые тарааха хэрэгтэ агрономууд, зоотехнигууд, хүдөө ажахын бусад мэргэжэлтэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой. Тингэжэ тэдэнэй ба партийна, советскэ организацинуудай туһаламжатайгаар «Союзпечатиин» хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын журналнуудые ба газетэнүүдые арад зоной дунда үргэнөөр тарааха бээ гэжэ найдагдана.

Е. Бонанни, «Союзпечатиин» областной таһагай начальник.

Киноустановконуудые харалгын ябаса тухай

Манай республикын олон аймагууд киноустановконуудай Бүхэсоюзна 3-дахи харалгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа.

Харалгын түрүүшын һара болохо январь соо аймцентрнүүдэй 13, колхозуудай 5 кинотеатрнууд, 33 кинопередвижкэнүүд ба профсоюзна 6 киноустановконууд харалгын условинуудые дүүргэһэн байна.

Гэхэтэй хамта, зарим аймагуудта киноустановконуудые харалгада анхаралаа багаар табиха ушарнууд үзэгдэнэ. Занграйн аймагта харалгын комисси саг болзор соогоо эмхидхэгдэжэ, гэшүүдынь уялгануудаа хубаарилан абаһан, хүдөө нютагуудай хүн зондо һарадаа хоёр дахин кино харуулха гэжэ шиидхэбэри гаргагдаһан, кино-передвижкэнүүдэй маршрут баталагдаһан байха юм. Теэд эдэ хэмжээ-ябуулгануудай алиниинишье бодото хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэнэгүй. Тэндэхи харалгын комисси январь һарын дүнгүүдые зүбшэн хэлсээшьегүй, гэшүүдынь уялгануудаа бирагүйгөөр дүүргэнэ.

Харалга эхилһээр нилээд үни болобошье, Иволгын аймагта комисси миил һаяхан байгуулагдаһан байна. Тэрэнь аймсоведэй гүйсэдкомоор баталагдаагүй юм. Мүн Хэжэнгын, Баргажанай, Курумканай, Түнхэнэй, Зэдын ба бусад аймагуудта харалга үнгэргэлгын комиссинууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Бүхэсоюзна харалгын условинуудые дүүргэхэгүй ябадал юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, харалгын зарим комиссинууд энэ шухала хэрэгтэ ёһотой анхарал табинагүй. Зарим аймсоведэй гүйсэдкомууд комиссинуудай тоосооень шагнадаггүй ба тэдэнэй урда шанга эрилтэ табидаггүй байна.

Комиссинууд хадаа харалгын дүнгүүдые гаргаад лэ хүдэлмэреэ хизаарлахагүй, харин дутуу дунда зүйлнүүдые элирүүлжэ, тэдэниие усадхаха хэрэгтэнь киноустановконуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ бодото туһаламжа үзүүлхэ ёһотой. Клубуудай байрануудые шалгаха, киноаппаратуранууды хүдөө нютагуудаар абаашахадань транспортаар хангаха, түрүү киноустановконуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые бусадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн зорилгонууд тус комиссинуудай урда табигдана.

Н. Ткаченко, кинофикациин республиканска Управлениин начальнигай орлогшо.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй нэгэдэхи сесси

ООН тухай резолюци

БЕРЛИН, февралиин 25. (ТАСС). Эб найрамдал сахиха хүсэлтэй олон зуу миллион хүнүүдэй түлөөлэгшэдэй дурадхалнуудые намда хамаадахагүй гэһэн хэбэр үзүүлэн, ООН болбол Бүхэдэлхэйн Хоёрдохи конгрессэй хандалгада харюусаагүй байна гэжэ эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет тэмдэглэнэ.

Энэ хандалгын абтаһан сагһаа хойшо ООН хадаа тэрээндэ арадуудай найдаһан найдабарие хууран мэхэлжэ үргэлжэлһэн ба Хитадые «агрессор» гэжэ гэмнэн, туйлдаа хүрэһэн резолюци абаһан байна.

ООН хадаа миллион шахуу хүнүүдые—Кореяын үбгэд хүгшэдые, эхэнэрнүүд ба үхибүүдые америкэнскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ходоло хюдаха ябадал зүбшөөһэн ба өөрынгөө нэрэер халха хэһэн байха юм, эдэ хүнүүд городууд ба деревнинүүдэйнгээ һандархайнууд доро дарагдажа гү, али шатажа үхэһэн байна.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет иимэ составтай делегацие ООН-дэ эльгээхэ гэжэ шиидээ гэбэ:

Г-н Ненни (Итали), г-жа Изабелла Блюм (Бельги), г-жа Дэвис (Великобритани), г-жа Джесси Стрит (Австрали), г-н д'Астье де ла Вижери (Франци), г-н Тихонов (СССР), г-н У Яо-цун (Хитадай Арадай Республика), г-н Громадка (Чехословаки), г-н д'Арбусье (Хара Африка), г-н Неруда (Чили), г-н Хара (Мексика), г-нууд Поль Робсон ба Эпхаус (США), д-р Атал (Инди).

Энэ делегаци ООН-hoo иимэ эрилтэ хэхээр түлөөлэгдөө гэбэл:

1. Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй хандалгын элдэб пунктнүүдые ба Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй элдэб резолюцинуудые хаража үзөөд, эдэни тушаа һанамжаяа хэлэхыень.

2. Эзэмдэн зонхилогшо ямар-нэгэн группын зэбсэгынь бэшэ, харин правительствонуудай хоорондо халсэхэ хэхэ газар болохынь тулада, тэрээндэ Уставай заалһан үүргэеэ дүүргэдэг болохыень.

Эб найрамдалай хамгаалха зорилгоор улсхоорондын верховно органнуудай урбахагүйн хойноһоо һэрэмжэтэйгээр хинажа байха эрхэтэй олон зуу миллион эрэшүүл ба эхэнэрнүүдээр Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй энэ ябуулга дэмжэгдэхэ байна.

(Гар табилгын үргэлжэлэл)

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН СОВЕДЭЭР УРИГДАЖА СЕССИДЭ ХАБААДАГШАД:

Англи: Дункан Джонс, Дж. Дж. Смит.

Бельги: г-жа Изабелла Блюм, Эмиль Кавенель.

Бирма: Ко Тун Шен.

Вьетнам: Нгуен Ван Хуонг.

Баруун Германи: Гельмут Хансман, Петра Хансман, Герберт Ентцен, Гельмут Фон Мюкке, д-р Рейнау, г-жа Христа Томас, пастор Оберхоф, г-жа Оберхоф, Юрген Бартум, Клаус Хансен, Гюнтер Фосперау, Гюнтер Вейс, Гейнц Вейссенбер, Крюгер.

Германска демократическа республика: Максимилиан Шеер, Георг Беккер, Герберт Шефер, Фриц Шольд, Гейнц Вильман.

Голланди: Симон Шоен, Иорис Ивенс.

Греци: г-жа Мельпо Аксиоти.

Дани: Эдвард Хейберг, г-жа Иоганна Андерсен Нексе.

Израиль: г-жа Рут Любич (Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй гэшүүн Тевфик Тубиие түлөөлнэ).

Индонези: г-жа Хильде Фельген.

Испани: Висенте Урибе, г-жа И. Фалькон.

Итали: Джулиано Пайетта, Габриэль Де Роса.

Хитад: Мей Жу-ао, Ч. Я. Чао.

Корея: г-жа Хе Ден Сук, Ли Дон Гон.

Куба: г-жа Казимира Нила Ортега.

Ливан: г-жа Виктория эль Хелу.

Норвеги: Хэнрик Финн.

Польша: Ян Чуй, г-жа Станислава Писарек.

Таиланд: С. Тулараке, Прасерт Супосонторн.

Финлянди: г-жа Христина Поркала.

Франци: Жерар Де Берни, Жак Дени, Мари-Клод Вайян-Кутюрье, Макс Стерн.

Румыни: Сотин Тома.

Чехословаки: Иозеф Громадка.

Швейцари: Франц Келлер.

Швеци: г-жа Ева Пальмер.

Япони: Казуо Кавамура.

Эб найрамдалай Пакт баталха тухайда эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй хандалга

Дэлхэйн дайнай аюулые үүдхэдэг шалтагаанууд тухайда һанал бодолойнь ямаршье байһанһаа дулдыдангүй, бүхы дэлхэйдэхи олон миллион хүнүүдэй эрмэлзэлгэнүүдтэ харюусан;

Эб найрамдал бэхижүүлхын ба улсхоорондын аюулгүй байдал хангахын тулада;

Агууехэ табан державануудай— Америкын Холбоото Штадуудай, Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын, Великобританиин ба Франциин хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталхые эринэбди.

Эб найрамдалай Пакт баталха зорилгоор уулзалга хэхэ ябадалһаа агууехэ державануудай али нэгэнэй правительствын арсаа һаань, тус правительствые агрессивнэ һанаашалгануудай гэршэ мүн гэжэ тоолохобди.

Бүхы гүрэнүүдтэ нээлгэтэй Эб найрамдалай Пакт баталха тухай эрилтэ дэмжэхыень эб найрамдалда дуратай бүхы оронуудые уряалнабди.

Бидэнэр энэ хандалгада гараа табинабди, энээндэ гараа табихыень һайн сэдьхэлтэ бүхы хүнүүдые ба эб найрамдал бэхижүүлхээр эрмэлзэдэг бүхы организацинуудые уряалнабди.

Түрүүлэгшэ: Жолио-Кюри (Франци), **орлогшо түрүүлэгшэнэр:** Пьетро Ненни (Итали), Габриэль д'Арбусье (Хара Африка), Бернал (Англи), Александр Фадеев (СССР), Леопольд Инфильд (Польша), Го Мо-жо (Хитад).

Бюрогой гэшүүд: Илья Эренбург (СССР), Ив Фарж (Франци), Ян Мукаржовский (Чехословаки), г-жа Джесси Стрит (Австрали), генеральна секретарь Жан Лаффит (Франци).

Секретарьнууд: Паламеде Борсари (Бразили), священник Дарр (США), Жильбер де Шамбрэн (Франци), Эми Сяо (Хитад), Джорджо Феноальтеа (Итали), Гуляев (СССР), Айвор Монтегю (Англи).

Австри: профессор Иозеф Добретсбергер, Эрнст Фишер.

Алжир: Абдераман Бушама.

Англи: Джеймс Кроутер, Александр Рейд, Малькольм Никсон, Хьюлетт Джонсон, Стив Лоутер.

Бельги: Макс Козинс.

Болгари: Людмил Стоянов, Методи Попов, д-р Георгий Наджаков.

Бразили: Жоржи Амаду.

Венгри: г-жа Эржебет Андич, Янош Петер, Дьердь Лукач.

Германи: Иоганнес Бехер, Эрвин Эккерт, Генрих Финк, г-жа Эдит Херет-Менге, г-жа Анна Зегерс, д-р Иоганнес Герц, г-жа Элен Вейгельбрехт, д-р Арнольд Цвейг.

Греци: Петрос Коккалис.

Дани: Мартин Андерсен Нексе.

Египет: Ахмет Саад Камел.

Инди: д-р Моханлал Атал.

Индонези: Тйоа Сик Инь.

Иран: Искандери.

Испани: Мануэль Санчес Аркас.

Итали: Умберто Террачини, г-жа Ада Алессандрини, Акилле Лорди, Сальваторе Квазимодо, Марио Палермо, Леонида Репачи, Фернандо Санти, Туллио Веккетти, граф Паоло Селла ди Монтелукко.

Канада: профессор Джеймс Эндикотт.

Хитад: Цай Тин-кай, У Яо цун, Пын Цзе-минь (Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй гэшүүн Чжан Бю-цзюние түлөөлнэ), Чжэнь Дин-минь (Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй гэшүүн Ляо-Чжэнцние түлөөлнэ), г-жа Лу Цюй (Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй гэшүүн Ли Дэ-чуаниие түлөөлнэ), Ли И-мэн (Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй гэшүүн Лю Ниние түлөөлнэ), Ли Шунь-цинь (Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй гэшүүн Ма Инь-чуе түлөөлнэ), Цзюй Юэ-ли (Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй гэшүүн Уланфуе түлөөлнэ).

Ливан: Антуан Табет.

Монгол: Дамдин Сүрүн.

Шэнэ Зеланди: Чэндлер.

Польша: Остап Длуский, Ян Дембовский, Леон Кручковский, Ежи Путрамент.

Румыни: Михаил Садовяну, г-жа Флорика Мезинческу.

Сири: Саид Тахсин, Мустафа Амин.

СССР: А. Е. Корнейчук, В. Л. Василевская, З. Н. Гагарина, А. И. Опарин, Л. Н. Соловьев, В. И. Кочемасов, Николай-крутицка ба коломенско митрополит.

Тунис: Мухаммед Джерад.

Уругвай: Хосе Луис Массера.

Финлянди: Вяйне Мелтти.

Франци: Жюстен Годар, Жан Булье, г-жа Франсуаза Леклерк, Лоран Казанова, Ги де Буассон, Жак Миттеран, Робер Шамбейрон, Фернан Винь, г-жа Кассэн, Ж. П. Мэ, Марсель Аллеман.

Цейлон: Питер Кейнеман.

Хара Африка: Саку Туре, Саар Ибрахима.

Чехословаки: г-жа Анежка Годинова-Спурна, Алексей Горак, В. Боучек.

Югослави: Перо Попивода.

Урда-Африканска Союз: Десмонд Бакл.

Сэрэгэй гэмтэн Шахт францууска финансова ба политическэ нюурнуудтай холбоонуудаа һэргээн байгуулна

ПАРИЖ, февралиин 24. (ТАСС). Парижда немецкэ сэрэгэй гэмтэн Шахтын ерэһэн тушаа «Юманите» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Дэлхэйн бүхы арадуудта эсэргүү, Францида эсэргүү дайгаа бэлэдхэхэдэнь Гитлертэ туһалха финансова ба политическэ холбоонуудые тогтоохын тула 1936 ондо манай столицада ерэһэн үнеэхи лэ Шахт Парижда ерээд байна. Эдэ холбоонуудаа дахин һэргээн байгуулха зорилгоор Шахт мүнөө ерээ».

Ажалшадай Венгерскэ партиин хоёрдохи съезд

БУДАПЕШТ, февралиин 25. (ТАСС). Ажалшадай Венгерскэ партиин (ВПТ) хоёрдохи съезд мүнөөдэр Будапештдэ нээгдээ. Гадаадын коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй бусад 25 партинуудай делегацинууд съезд дээрэ байлсана.

Ажалшадай Венгерскэ партиин хоёрдохи съезд дээрэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түлөөлэгшэдээр нүхэд Юдин ба Пономарев байлсана.

Ажалшадай Венгерскэ партиин генеральна секретариин орлогшо М. Фаркаш съезд нээгээ.

Съездын делегат И. Мекиш хүндэтэ президиум һунгаха тухай дурадхал оруулба. Бүхы дэлхэйн ажалшадай вождь нүхэр И. В. Сталин хүндэтэ президиумдэ түрүүлэн һунгагдаба. Агууехэ Сталинай хүндэлэлдэ овации зал дотор удаан үргэлжэлөө. Хүндэтэ президиумдэ Мао Цзе-дун, Ким Ир Сен, Торез, Тольятти, коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй бусад партинуудай хүтэлбэрилэгшэд нэрэемэ альгаташалган доро нэгэн һаналаар һунгагдана.

Ажалшадай Венгерскэ партиин хүтэлбэрилэгшэ М. Ракоши, политбюрогой гэшүүд, сроной түрүү хүнүүд, хүдэлмэришэд, таряашад, түрүү интеллигенциин түлөөлэгшэд, мүн съезд дээрэ байлсаһан ахадүү коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд съездын президиумдэ һунгагдаа.

Съездын хүдэлмэриин иимэ зүйлэхэ зүйл нэгэн һаналаар абтаа гэбэл:

1. Ажалшадай Венгерскэ партиин ЦК-гэй тоосоото элидхэл — элидхэлшэнь ВПТ-гэй генеральна секретарь М. Ракоши.

2. Табанжэлэй түсэбэй түрүүшын жэлые дүүргэлгын дүнгүүд ба арадай ажахые социалистическэ байгуулалтын талаар саашанхи зорилгонууд — элидхэлшэнь ВПТ-гэй генеральна секретариин орлогшо Э. Гере.

3. Центральна хиналтын комиссиин тоосоото элидхэл — элидхэлшэнь ВПТ-гэй ЦКК-гэй түрүүлэгшэ К. Кише.

4. Ажалшадай Венгерскэ партиин уставта хубилалтануудые оруулалга — элидхэлшэнь ВПТ-гэй Будапештскэ горкомой секретарь И. Хидаш.

5. ВПТ-гэй ЦК ба Центральна хиналтын комиссиие һунгалга.

Нэгэдэхи асуудалаар Матиас Ракоши элидхэл хэбэ.

М. Ракошиин элидхэл альгаташалгаар нэгэтэб һалагдаа. Элидхэлэй дү һүүлээр, съездын де агуухэ Сталинай хүн ажалшадай Венгерскэ парт рэнэй хүтэлбэрилэгшэ б скэ арадай вождь М. Ра хүндэлэлдэ нэрьемэ оваци дани дүүрээ.

Энээгээр съездын үглөө

БУДАПЕШТ, феврал (ТАСС). Ажалшадай В партиин хоёрдохи съездын заседани дээрэ М. Ракоши хэл тушаа үгэ хэлэлгэ эхи

Съездэ делегаци болон ВКП(б)-гэй ЦК-гэй нүхэр Юдин ВКП(б)-гэй амаршалгын телеграмма тэрээн соонь иигэжэ хэлэ

АЖАЛШАДАИ ВЕНГЕ ПАРТИИН ХОЕРДО СЪЕЗДДЭ

Советскэ Союзай Ком ческэ партиин Централь тет ажалшадай Венгерскэ хоёрдохи съездэ ахадүү шалга хүргэнэ.

Ажалшадай Венгерскэ хүтэлбэри доро хүдэлмэр ряашад ба интеллигенци демократическа гүрэнэ жүүлхэ хэрэгтэ ехэ амж дые туйлаһан ба Венгри лизм байгуулгын бата бэ һуурингуудые табиһан бай

Арадай ажахын саашан жэлтын түлөө, национал турын һалбаран хүгжэхын эб найрамдал, демократ циализмын түлөө тэмсэжэ арадуудай хоорондохи ха сае бэхижүүлхын түлөө ажалшадай Венгерскэ парт нэ амжалтануудые туйлаһ һандань һэжэглэнэгүйбди.

Ажалшадай Венгерскэ мандаха болтогой!

Советскэ Союзай ба арадуудай хоорондохи ха саан мандаха болтогой!

Советскэ Союзай Ком ческэ партиин Центра митет.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ам угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр Большевистскэ партиин дэ альгаташалга ба «у харалдаан хэдэн минута тор замхаагүй. «Агуухэ мандаха болтогой!» гэһэ ралдаанууд сонoстобо.

Харюусалгата ре Б. А. О

Хэжэгһээ (гриппһээ) бэеэ хаһшан гэжэ аршалхаб

Хэжэг (грипп) хадаа жэлэй ямаршье сагта үзэгдэдэг халдабарита үбшэн. Хэжэгээр үбшэлэлгэ хүйтэн сагта улам олошордог юм. Энэ үбшэн илангаяа бага наһанай хүүгэдтэ аюултай, юуб гэхэдэ, зарим ушарта тэрэ хүндэржэ, уушханай хадхалаа болодог байна.

Бактериһээ һурагаа таһа жэжэ вирус гэжэ организмнууд хэжэгые үүдхэдэг юм. Тэдэнэр хүнэй организмда ороод, угаа түргөөр үдэжэ олон болодог.

Хэжэг болбол элүүр хүнүүдтэ халдахадаа ехэнхидээ хэжэгээр үбдэгшэдһөө халдадаг. Хэжэг үүдхэдэг вирусууд ехэнхидээ үбшэн хүнэй түбэнги соонь ба хамарайнь слизистэ халиһанда байдаг. Тэдэнэй найтаахада, ханяахада ба хөөрэлдэхэдэ жэжэхэн нёлбоһонуудынь метр хахад хүрэтэр сэсэржэ, тооһон болоод, удаань палааха, стол ба гэр соо байһан бусад юумэнүүд дээрэ унадаг. Вирустай тооһон үрхиржэ, элүүр хүнэй мэнгээрһэн хоолой руу ороод, үбшэ халдахадаг. Үбшэн хүнөөр нэгэ амһартаһаа эдеэлээ, сугтаа унтаа һаа гү, али тэрэнэй хармаанай пулаад, полотенцэ, салфеткэ хэрэглээ һаа мүн лэ халдадаг. Үбшэн хүнэй нёлбоһоной сэсэрһэн юмуүд, нааданхай болон бусад хэрэгсэлнүүдһээшье хэжэг халдажа болодог.

Хэжэгээр үбдэжэ эхилхэдээ хүнэй хүсэ шадал һулардаг, толгойнь үбдэдэг, бэень шархирдаг, даарадаг ба температурань ехэ болодог юм. Мүн тэрэ хүнэй хамарһаа уһа гоожодог, ханяадаг, хоолойнь һөөлдэдэг, эдеэндэ дурагүй болодог, заримдаа хүлэрдэг юм.

Хэжэгые һүжэрөөгөөгүй хада үбшэн хүнэй температурань доошоо буужа, 3—7 хоног үнгэрһэн хойно бэень заһаржа эхилдэг. Хэжэгые һүжэрөөхэдэ улам хүндэржэ, уушханай, зүрхэнэй хүдэлмэридэ заримдаа нүлөө үзүүлдэг.

Зүгөөр хүнгэхэнөөршье хүрэһэн хэжэг һүжэржэ болодог. Тэрэ хадаа хүнэй организмые һулараулдаг ба хуушанай ужаһан бусад үбшэнүүдые дахин һэргээдэг юм.

Хэжэгэй түрүүшын тэмдэгэй үзэгдэхэлээр лэ удаарангүй врачта хандаха хэрэгтэй. Хэжэгэй һүжэрөөгүй һаань гэртээ аргалуулхада болоно. Зүгөөр, температурынгаа багааршье ехэ болоо хадань үбшэн хүн дэбисхэртээ хэбтэжэ, врачын заабарие дүүргэхэ ёһотой.

Үбшэлһэн хүниие амяарнь, тусхай комнато соо байлгаха хэрэгтэй. Амяараа комнатогүй һаа тэрэнэй кроватиинь хажуугаар хүшэгэ татахада болоно. Үбшэн хүнэй байһан байрын палаахые ногооһон венигээр хамаха, 0,2 процент хлорно известьтэй уһаар угааха ба тэндэ саг үргэлжэ сэбэр агаартай байлгаха ёһотой.

Үбдэһэн хүн ама ба хамараа карманай пулаадаар бүтүүлээд найтааха, ханяаха зэргэтэй. Тэрэ хадаа тусхай полотенцэтэй, карманай пулаадтай, эдеэнэй амһартатай байха юм. Амһартануудынь бусалгаһан халуун уһаар угааха ба тэрээнтэй сугтаа байгаад эдеэлхынгээ урда тээ гараа угааха хэрэгтэй. Мүн үбшэн хүнэй хажууда эдеэлжэ ото болохогүй.

Хүхөөр үхибүүтэй эхэнэр хэжэгээр үбдөө хадаа үхибүүндээ үбшэ халдахааахагүйн тулада ама ба хамараа марляар боогоод, тэрэнээ эдеэлүүлхэ ёһотой. Хэжэгээр үбдэхээ һанаһан хүүгэдые һургуулидань, хүүгэдэй садта, яслида эльгээжэ болохогүй.

Энэ үбшэнһөө бэеэ аршалхын тулада хүдэлмэриингөө һүүлээр гараа угааха, үдэр бүри шүдөө сэбэрлэхэ, амаа уһаар зайлаха, неделидэ бүхэндэ банида ороход хэрэгтэй. Хэжэгэй эпидемиин үедэ бэеэ ехээр даарууулжа болохогүй, хүлөө хуурайгаар абажа, дулаалжа ябаха хэрэгтэй. Өөрынгөө организмые энэ үбшэнэй дабашагүй болгохын тулада үдэр бүри бэеэ нойтон полотенцээр аршаха, сэбэр агаарта ябаха, физзарядка, гимнастика хэхэ шухала.

Мүн һургуулинууд, хамтын байранууд, клубууд, столовонуудта санитарна хиналга шангадхаха, тэдэнэй гэр байрануудта сэбэр агаар оруулжа, 0,2 процент хлорно известьтэй уһаар угааха хэрэгтэй. Хамтын байранууд соо хэмһээнь үлүү олон хүнүүдые байлгажа болохогүй. Хэжэгээр үбдэлгын үедэ столово, буфедүүдэй амһартануудые 2—3 процент содотой уһанда бусалгаха хэрэгтэй.

Хэжэгээр үбдэлгын олошороо һаань элүүрые хамгаалгын организнууд үбшэн хүнүүдтэ гэртэнь туһаламжа үзүүлхэ, амбулатори ба поликлиникэнүүдтэ үбшэнтэниие олоор сугларуулхагүйн тулада врачууд үбшэнтэниие үзэдэг сагаа үргэдхэхэ ёһотой. Эмнэлгын гэр байранууд ариг сэбэрые наринаар сахилга тон шухала.

Хэжэгээр үбдэһэн хүниие тэрэ дары элирүүлэн, тэрэниие амяарнь байлгажа, аргалалга гээшэ угаа шухала юм. Аптекэнүүд, аптечнэ пунктнууд ба эмнэлгын эмхи зургаануудай медикаментнуудаар, дезинфекци хэхэ хэрэгсэлнүүдээр хангагдаһан байха ёһотой. Хэжэгһээ бэеэ һэргылхэ тухай санитарноойлгуулжамын хүдэлмэри арад зоной дунда үргэнөөр ябуулха гэһэн зорилго медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдана.

Врач **Л. Резницкий.**

Адрес редакции г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85 отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственн промышленности—6-84 мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16

Н—03542. Типография Управления полиграфической промышленности, издательства и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж